

Pirineum. La Cerdanya i el Ripollès.

Audiovisual. Euromedia 1999.

Què són los Pirineus? Serpent deforme
que, eixint encara de la mar d' Astúries,
per beure l'aigua a on se banya Empúries
atravessa pel mig un continent.

Quan ja a la mar mediterrània arriba,
al mirar-la, potser, tan espantable,
amb un colp de sa espasa formidable
en dos lo migpartí l' Omnipotent.

J. VERDAGUER, *Canigó*.

Aquestes paraules del gran poeta Jacint Verdaguer, traduïdes a la llengua castellana, són l'escaient pòrtic que ens introdueix a l'audiovisual dedicat a la Cerdanya i al Ripollès dins la col·lecció *Pirineum*. En efecte, aquesta iniciativa nascuda a Zaragoza, produïda per Euromedia i dirigida per José Garzón es materialitza enguany en catorze vídeos que ens presenten una visió global de les muntanyes pirinenques. Així, després d'un primer capítol introductori, "Los Pirineos", i d'un segon dedicat al Pirineu navarrès, s'inclouen dotze cintes repartides en dos blocs: el Pirineu aragonès, per una banda, i el català, per l'altra. Cal dir que una proposta de coneixement del Pirineu com pot ser aquesta ja és per ella mateixa digna de consideració i, en aquest sentit, cal felicitar-se per l'aparició d'aquest material així com també valorar la gran tasca que en aquest àmbit pirinenc s'ha fet sempre des de l'Aragó, Navarra i País Basc.

El nom que dona títol a l'obra és, al meu parer, molt indicat ja que el mot llatí *Pirineum* en la seva antiguitat no només cohesiona les diferents formes lingüístiques que donen nom a tota la serralada sinó que alhora posa de relleu el Pirineu com l'autèntic i comú forjador de l'esdevenir dels diferents pobles que han viscut al seu redòs al llarg dels segles. Així i sota una perspectiva no exempta d'idealisme, el Pirineu es converteix en una mena de "mons noster" de la mateixa manera que els romans en temps ja molt llunyans també consideraren la Mediterrània la seva mar (el mare nostrum).

La presentació de les comarques de la Cerdanya i el Ripollès es pot resumir en una breu exposició dels principals trets geogràfics d' ambdues terres tot seguint els cursos dels rius Segre, Ter i Freser. L'objectiu de la càmera ens va descobrint paronàmiques de gran bellesa i es recrea sovint en indrets escollits pel seu extremat encís. Les imatges ens conviden a fruitar reposadament de dolls d'aigua clara al peu d'impetuosos salts d'aigua, de prats d'una suavitat perfecta, de l'ombra d'uns boscos frondosos, d' un vell campanar destacat per sobre uns teulats o de la solitud immensa dels cims més alts. Imatges al servei de la contemplació d'aquest racó natural del nostre país que presenten una objecció: troba a faltar-se més varietat en la tria dels llocs filmats, a fi de no caure en una certa repetició que es podria suplir amb una mostra més àmplia del territori.

Juntament amb els paratges naturals, el documental fa una parada obligatòria -i molt breu- en aquells nuclis de població als quals la història els ha donat més protagonisme. Puigcerdà, Llívia, Ribes de Freser, Camprodon, Ripoll i Sant Joan de les Abadesses apareixen successivament a la nostra pantalla i ens aturem un cert temps tot admirant els claustres romànics d'aquestes dues últimes localitats mentre la veu en *off* intenta superar l'accent que li imposa la seva fonètica castellana mitjançant la pronunciació lenta dels diferents topònims. S'ha de dir que si exceptuem algun cas molt concret – el nom del riu Rigard, per exemple, resulta indesxifrable – aquest objectiu s'aconsegueix en bona mesura.

Cal ressaltar el text que acompanya les imatges, un text que no es limita solament a descriure el paisatge sinó que inclou una seguit de comentaris diversos –petites pinzellades, en realitat– que denoten una gran sensibilitat per la riquesa natural i artística de les nostres terres. El pirineu en la seva última demostració de poder abans de morir en la Mediterrània i el romànic com a amic fidel que sempre l'acompanya, és l'argument central sobre el qual es basteix tot el discurs del documental. Les dues comarques són descrites com a "terres d'art i història" amb "caràcter i personalitat" i del seu romànic es diu que "a modo de gran diamante, resalta el atractivo del medio en el que se integra como un elemento pétreo más".

Felicitats, doncs, als promotors d'aquesta idea i esperem que contribueixi a esperornar-nos a seguir treballant en la recerca, difusió i preservació d'aquestes muntanyes, d'aquest "Pirineu altiu" que tant va fascinar el poeta mossèn Cinto i tots nosaltres.

Glòria Cuéllar Vinaixa

